

Zneužívání informací v obchodním styku

Pojem „výhoda“ je širší než pojem „prospěch“ a zpravidla předchází vzniku „prospěchu“, avšak ne každá „výhoda“ může být využita či proměněna ve „prospěch“. Zatímco „výhoda“ bývá spíše imateriální povahy, i když to není pravidlem, pojem „prospěch“ nabývá konkrétních, zpravidla materiálních rozměrů, nezřídka vyjádřitelných v peněžní podobě. V případě zájmů, chráněných ustanovením § 128 tr. zák. z hlediska záměrů a představ pachatele mohou pojmy „výhoda“ a „prospěch“ stát jak samostatně, tak i vedle sebe.

(Usnesení Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 5 Tdo 42/2007, ze dne 24.1.2007)

Nejvyšší soud rozhodl v neveřejném zasedání o dovolání podaném nejvyšší státní zástupkyní v neprospěch obviněného Ing. J. Š., proti usnesení Vrchního soudu v Olomouci ze dne 11. 10. 2006, sp. zn. 5 To 83/2006, jako soudu odvolacího v trestní věci vedené u Krajského soudu v Brně pod sp. zn. 50 T 3/2005, tak, že podle § 265k odst. 1 tr. ř. se zrušují usnesení Vrchního soudu v Olomouci ze dne 11. října 2006, sp. zn. 5 To 83/2006, a rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 11. ledna 2006, sp. zn. 50 T 3/2005. Podle § 265k odst. 2 tr. ř. se zrušují také další rozhodnutí na zrušená rozhodnutí obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu. Podle § 265l odst. 1 tr. ř. se Krajskému soudu v Brně příkazuje, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

Z odůvodnění :

Krajský soud v Brně rozsudkem ze dne 11. 1. 2006, č.j. 50 T 3/2005-510 uznal obviněného Ing. J. Š. vinným trestným činem zneužívání informací v obchodním styku podle § 128 odst. 2, 4 tr. zák. ve znění zák. č. [265/2001](#) Sb., za který mu uložil podle § 128 odst. 4 tr. zák. trest odnětí svobody v trvání šesti let, pro jehož výkon byl podle § 39a odst. 2 písm. c) tr. zák. zařazen do věznice s ostrahou. Obviněnému byl současně uložen i trest zákazu činnosti spočívající v zákazu funkce statutárního orgánu v obchodních společnostech a družstev na dobu deseti let podle § 49 odst. 1 a § 50 odst. 1 tr. zák.

Podle § 228 odst. 1 tr. ř. bylo obviněnému uloženo, aby nahradil společnosti R. A., s. r. o., v konkurzu, k rukám Ing. D. T., správce konkurzní podstaty úpadce R. A., spol. s r. o., se sídlem v B., P., škodu ve výši 24.402.743,30 Kč.

Proti tomuto rozhodnutí podal obviněný Ing. J. Š. odvolání, na základě něhož Vrchní soud v Olomouci usnesením ze dne 11. 10. 2006 pod sp. zn. 5 To 83/2006 rozhodl podle § 257 odst. 1 písm. c) tr. ř. o zrušení napadeného rozsudku v celém jeho rozsahu a současně podle § 223 odst. 1 tr. ř. z důvodu uvedeného v § 11 odst. 1 písm. b) tr. ř. zastavil trestní stíhání obviněného pro skutek vymezený v podané obžalobě, jehož se měl dopustit tím, že jako jednatel společnosti R. A., spol. s r. o., se sídlem v K., B., s předmětem činnosti mimo jiné opravy motorových vozidel v úmyslu, opatřit sobě prospěch, začal dne 24. 8. 1994 jednat s družstvem D., se sídlem B., C., o koupi autoopravny na ulici V. v B. pro společnost R. A., spol. s r. o., kdy zároveň jménem této společnosti požádal dne 13. 10. 1994 P., a. s., pobočka B., N., o poskytnutí úvěru ve výši 18.000.000,- Kč za účelem odkoupení výše uvedené nemovitosti, přičemž úvěr byl společnosti na základě smlouvy o úvěru dne 27. 10. 1994 poskytnut a téhož dne uzavřel za společnost R. A., spol. s r. o., na straně jedné „sám se sebou“ jako podnikatelem fyzickou osobou podnikající pod obchodním jménem Ing. J. Š., na straně druhé smlouvu o půjčce na částku 18.000.000,- Kč z úvěru od P., a. s., kdy v době uzavření smlouvy měl mimo jiné předmět podnikání i opravy motorových vozidel, kdy takto opatřené peníze použil nepřímo na koupi předmětné autoopravny družstva D. pro sebe jako podnikatele fyzickou osobu, a takto získaný objekt na základě smlouvy o pronájmu nebytových prostor ze dne 30. 10. 1994, kterou opět uzavřel za obě smluvní strany, pronajal společnosti R. A., spol. s r. o., přičemž na úhradě nájemného mu společnost R. A., spol. s r. o., vyplatila v období od roku 1995 do roku 1996 částku v celkové výši 6.402.74,70 Kč, čímž pro sebe jako podnikající fyzickou osobu získal na úkor společnosti R. A., spol. s r. o., majetkový prospěch ve výši 24.402.743,70 Kč, jímž se měl dopustit trestného činu zneužívání informací v obchodním styku podle § 128 odst. 1, 4 tr. zák., neboť trestní stíhání obviněného bylo promlčeno.

Z obsahu odůvodnění tohoto rozhodnutí vyplývá, že odvolací soud akceptoval námitky obhajoby obviněného v tom směru, že by obviněný jednáním, jež vzal za prokázané soud prvního stupně, získal prospěch velkého rozsahu. Z vyjádření správce konkurzní podstaty společnosti R. A., spol. s r. o., jímž v odvolacím řízení bylo doplněno dokazování, učinil odvolací soud závěr, že půjčka 18 milionů korun, kterou získal od společnosti R. A., spol. s r. o., jako podnikatel fyzická osoba, byla následně v plném rozsahu i s příslušenstvím splacena. Pokud se jedná o další část prospěchu, jenž měl obviněný trestním jednáním získat ve formě nájemného od společnosti R. A., spol. s r. o., ze znaleckého posudku je zřejmé, že stanovené nájemné bylo obvyklé v dané lokalitě a nedošlo tedy k tzv. předražení. Vzhledem ke skutečnosti, že společnost R. A., spol. s r. o., pronajaté nemovitosti a strojní zařízení užívala, shledal takto stanovené nájemné za jakýsi ekvivalent uvedeného využívání komplexu autoservisu. Současně se ovšem odvolací soud ztotožnil se skutkovými závěry nalézacího soudu v tom směru, že obviněný skutečně jednal způsobem popsaným ve výrokové části rozsudku, tedy na úkor společnosti R. A., spol. s r. o. Tento znak objektivní stránky trestného činu obviněný naplnil vlastním uzavřením smlouvy o půjčce s dlouhou dobou splatnosti do podzimu roku 1999 s tím, že bude uhrazena jednorázově. Tuto využil ke splacení svého vlastního závazku vůči společnosti F., spol. s r. o., která mu poskytla finanční prostředky ke koupi areálu autoopravny. Současně zatížil společnost R. A., spol. s r. o., úvěrem, který nebyl a nemohl být touto společností využit. Po celou dobu poškozená společnost neměla zajištěnou žádnou návratnost finančních prostředků, sama musela ovšem úvěr poskytnutý P., a. s., splácet a tak obviněného jako podnikatele vlastně „úvěrovala“. Na tyto závěry navazuje i hodnocení odvolacího soudu, že obviněný jednal vědomě ve svůj prospěch jako podnikatel - fyzická osoba na úkor společnosti R. A., spol. s r. o., již v souvislosti s uzavřením kupní smlouvy na areál autoopravny. V podstatě tedy odvolací soud konstatoval, že obviněnému bylo prokázáno, že jednal v úmyslu získat prospěch způsobem popsaným ve skutkové větě rozsudku soudu prvního stupně, ovšem tohoto prospěchu nedosáhl, neboť samotné vyúčtované nájemné za autoopravnu ve výši 6.402.743,70 Kč a půjčka ve výši 18 mil. Kč nejsou prospěchem, jenž by tímto jednáním obviněný získal. Připustil, že popsaným jednáním obviněného mohlo docházet k tzv. tunelování společnosti R. A., spol. s r. o., ovšem cílem odvolacího soudu nebylo se blíže uvedenými transakcemi zabývat, neboť by šlo o jiný skutek, než pro který bylo sděleno obvinění (správně zahájeno trestní stíhání).

Na rozdíl od závěrů soudu prvního stupně měl odvolací soud za to, že jednání obviněného je možno kvalifikovat pouze jako trestný čin zneužívání informací v obchodním styku podle § 128 odst. 2 tr. zák., tedy podle základní skutkové podstaty, když absentuje zákonný znak kvalifikované skutkové podstaty - získání pro sebe nebo jiného prospěchu velkého rozsahu. S ohledem na skutečnost, že trestní zákon stanoví za trestný čin § 128 odst. 2 tr. zák. trest odnětí svobody až na tři léta nebo zákaz činnosti nebo peněžitý trest, zabýval se odvolací soud dále otázkou posouzení promlčení trestního stíhání podle § 67 tr. zák., když kladně vyřešil i otázku, zda se na skutek obviněného nevztahují amnestie prezidenta republiky. Z poukazem na ustanovení § 67 odst. 1 písm. c) tr. zák. v situaci, kdy trestní jednání obviněného bylo spácháno v roce 1994 a úkony trestního řízení v dané věci byly zahájeny 17. 9. 2002 a teprve dne 9. 7. 2004 bylo vyhotoveno usnesení o zahájení trestního stíhání obviněného ve smyslu § 160 odst. 1 tr. ř. (usnesení bylo doručeno obviněnému dne 28. 7. 2004), když nebyly současně zjištěny žádné skutečnosti mající vliv na případný postup ve smyslu § 67 odst. 2, 3 tr. zák., odvolací soud konstatoval zákonné podmínky pro rozhodnutí podle § 257 odst. 1 písm. c) tr. ř., na základě něhož zrušil napadený rozsudek a podle § 223 odst. 1 tr. ř. z důvodů uvedených v § 11 odst. 1 písm. b) tr. ř. trestní stíhání obviněného pro žalovaný skutek zastavil.

Opis usnesení odvolacího soudu byl doručen obviněnému dne 6. 11. 2006, jeho obhájci dne 30. 10. 2006 a příslušnému státnímu zastupitelství dne 30. 10. 2006.

Shora citované usnesení Vrchního soudu v Olomouci napadla ve lhůtě uvedené v § 265e odst. 1 tr. ř. nejvyšší státní zástupkyně dovoláním v neprospěch obviněného Ing. J. Š.. Uvedla, že předmětné rozhodnutí napadá v celém jeho rozsahu z důvodů uvedených v § 265b odst. 1 písm. f), písm. g) tr. ř., neboť rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení skutku a bylo jím rozhodnuto o zastavení trestního stíhání, aniž byly splněny podmínky pro takové rozhodnutí. V odůvodnění svého mimořádného opravného prostředku nejvyšší státní zástupkyně vyjádřila nesouhlas s názory odvolacího soudu ohledně absence formálních znaků trestného činu zneužívání informací v obchodním styku spáchaného podle kvalifikované skutkové podstaty § 128 odst. 2, 4 tr. zák. Především odmítla závěr odvolacího soudu, že obviněný svým jednáním nezískal žádný prospěch v souvislosti s půjčkou 18 mil. Kč od společnosti R. A., spol. s r. o., s odůvodněním, že tato půjčka byla v plném rozsahu i s příslušenstvím splacena. Podle názoru dovolatelky převzetím půjčky od poškozené společnosti obviněný získal možnost neomezené dispozice s finanční částkou, odpovídající celému rozsahu úvěrových prostředků. Současně přivodil nejen zatížení společnosti R. A., spol. s r. o., úvěrem, který nemohla pro svoje podnikání využít (tj. na úkor uvedené společnosti), ale získal i prospěch velkého rozsahu. Odvolací soud v odůvodnění svého rozhodnutí nespécifikoval, kdy mělo dojít k zaplacení pohledávky, pouze konstatoval, že uvedený závazek obviněného byl i s příslušenstvím vypořádán, částečně v rámci smlouvy o vzájemném započtení pohledávek a závazků mezi společností R. A., spol. s r. o., a R. , s r. o., jejímž jednatelem byl také obviněný. K tvrzenému zániku dluhu mohlo tedy dojít až na přelomu ledna až února 1998, když dne 22. 1. 1998

došlo mezi uvedenými Ing. J. Š. a spol. R., s. r. o., k uzavření tzv. cenní smlouvy a dne 1. 2. 1998 k sepsání zápisu o předání a převzetí závazků a pohledávek. Trestný čin kladený obviněnému za vinu, resp. jeho dílčí útok, spočívající v odnětí částky 18 mil. Kč z dispozice R. A., spol. s r. o., a její převzetí do dispozic fyzickou osobou, byl dokonán dne 27. 10. 1994. Úhradu pohledávky s takovým časovým odstupem více než tři let lze posuzovat jen jako náhradu škody, která nemá žádný význam z hlediska naplnění formálních znaků žalovaného trestného činu. Není důvodu, proč by v dané věci měly být důsledky náhrady škody posuzovány jinak, než-li např. v případech dodatečného vrácení finančních prostředků získaných trestným činem podvodu podle § 250 tr. zák. Současně poukázala na skutečnost, že k náhradě škody nedošlo uhrazením finančních prostředků v hotovosti či bezhotovostním převodem, ale toliko formou započtení a převzetí pohledávek a závazků. Soudy obou stupňů samy označily tyto transakce za nápadně nevýhodné pro společnost R. A., spol. s r. o. Nelze přehlédnout zjištění, že zmíněné dokumenty opět podepisoval obviněný za oba zúčastněné subjekty a mezi závazky a pohledávkami měl vzniknout rozdíl ve výši 13.454.983,40 Kč ve prospěch společnosti R., s. r. o. Proto náhradu škody nelze považovat ani za okolnost, která by měla výraznější vliv na konkrétní stupeň nebezpečnosti činu pro společnost z hlediska materiální stránky kvalifikované skutkové podstaty podle § 88 odst. 1 tr. zák.

Za nepřiléhavou označila nejvyšší státní zástupkyně i další úvahu odvolacího soudu, podle níž inkaso nájemného za užívání autoopravny netvořilo součást prospěchu podle § 128 odst. 4 tr. zák. Odvolací soud při argumentaci, že vypočtené nájemné podle znaleckého posudku odpovídalo nájemnému obvyklému v dané lokalitě a nedošlo tak k jeho předražení, respektujíc skutečnost, že poškozená společnost danou nemovitost využívala, zcela opomenul, že z titulu nájemní smlouvy užívala prostory, na jejichž zakoupení od banky obdržela úvěr, který také řádně splácela. Při řádném chodu věci by předmětný objekt za úvěrové prostředky zakoupila a tento by užívala z titulu vlastnického oprávnění, tedy zcela zdarma. V důsledku protiprávního jednání obviněného se však společnost dostala do postavení toliko nájemce objektu, a proto je třeba celou výši nájmu, byť stanoveného v přiměřené výši, považovat za majetkovou újmu na straně právnické osoby. Takto stanovená újma odpovídá rozsahem majetkovému prospěchu obviněného, neboť tento získal předmětné prostředky do majetkové sféry zcela bezdůvodně a výlučně díky spáchání trestného činu. Nelze pochybovat o tom, že obviněný jako fyzická osoba by nijak neprofitoval z užívání autoopravny společností R. A., spol. s r. o., jestliže by tato objekt sama zakoupila a využívala jej v rámci svého vlastnického oprávnění. Částku 6.402.743,70 Kč přitom obviněný poškozené společnosti nikdy nevrátil a to ani formou zápočtů pohledávek. Prospěch obviněného z celé transakce podle dovolatelky spočívá v součtu hodnoty poskytnutého úvěru a úhrnu uhrazených plateb za nájem. Pokud by nedošlo k protiprávnímu jednání obviněného a vstupu jeho jako fyzické osoby do řetězce smluvních vztahů, proběhla by celá obchodní transakce tak, že společnost R. A., spol. s r. o., by za získaný úvěr zakoupila od D., v. d., autoopravnu a používala by ji pro svoje potřeby, přičemž jednání obviněného nemělo jiný smysl, než-li získání majetkového prospěchu pro něj samého.

Na závěr poukázala na rozpornost úvah odvolacího soudu i v tom směru, že považoval za naplněné všechny zákonné znaky základní skutkové podstaty trestného činu podle § 128 odst. 2 tr. zák. mezi něž patří (s odkazem na ustanovení § 128 odst. 1 tr. zák.), aby pachatel jednal v úmyslu opatřit sobě nebo jinému výhodu nebo prospěch. Odvolací soud existenci takového úmyslu na straně obviněného nezpochybnil (jinak by nemohl uvažovat ani o naplnění základní skutkové podstaty trestného činu zneužívání informací v obchodním styku podle § 128 odst. 2 tr. zák.), když obviněný zamyšlené transakce dovedl do konce s výsledkem majetkových transferů v jeho prospěch. Jeví se proto nelogickým, jestliže odvolací soud připouštěl uvedenou existenci znaků skutkové podstaty trestného činu podle § 128 odst. 2 tr. zák. a současně konstatoval, že obviněný majetkový prospěch nezískal.

Podle názoru dovolatelky obviněný svým jednáním naplnil všechny formální i materiální znaky trestného činu zneužívání informací v obchodním styku v kvalifikované skutkové podstatě § 128 odst. 2, 4 tr. zák. a pokud odvolací soud dospěl k jinému závěru, vycházel z nesprávného právního posouzení skutku, čímž je dán dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. Pokud na základě tohoto nesprávného právního posouzení dospěl odvolací soud k závěru, že trestnost skutku již zanikla v důsledku promlčení a trestní stíhání obviněného zastavil podle § 223 odst. 1 tr. ř. z důvodů uvedených v § 11 odst. 1 písm. b) tr. ř., rozhodl tak, aniž by byly splněny podmínky pro takovéto rozhodnutí, a založil tak současně dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. f) tr. ř.

Nejvyšší státní zástupkyně proto navrhla, aby dovolací soud podle § 265k odst. 1, 2 tr. ř. z důvodu uvedených v ustanoveních § 265b odst. 1 písm. f), g) tr. ř. zrušil rozhodnutí Vrchního soudu v Olomouci ze dne 11. 10. 2006, sp. zn. 5 To 83/2006, včetně dalších rozhodnutí na zrušené rozhodnutí obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu, a podle § 265l odst. 1 tr. ř. přikázal Vrchnímu soudu v Olomouci, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl. Dále navrhla, aby dovolací soud v souladu s ustanovením § 265r odst. 1 písm. b) tr. ř. o dovolání rozhodl v neveřejném zasedání.

Předseda senátu soudu prvního stupně v souladu s ustanovením § 265h odst. 2 tr. ř. doručil opis dovolání nejvyšší

státní zástupkyně obviněnému a jeho obhájci (podle č. l. 628 a 629 bylo obhájci doručeno dne 2. 1. 2007 a obviněnému 4. 1. 2007) s upozorněním, že se mohou k dovolání písemně vyjádřit a souhlasit s projednáním věci v neveřejném zasedání. Obviněný využil tohoto práva prostřednictvím obhájce jen v tom směru, že vyjádřil souhlas s projednáním dovolání v neveřejném zasedání podle § 265r odst. 1 písm. c) tr. ř.

Nejvyšší státní zástupce (zástupkyně) je podle § 265d odst. 1 písm. a) tr. ř. osobou oprávněnou k podání dovolání pro nesprávnost kteréhokoli výroku rozhodnutí soudů, a to ve prospěch i v neprospěch obviněného.

Nejvyšší soud jako soud dovolací (§ 265c tr. ř.) především zkoumal, zda v předmětné věci jsou splněny podmínky přípustnosti dovolání podle ustanovení § 265a tr. ř. a shledal, že dovolání je přípustné podle § 265a odst. 1, odst. 2 písm. c) tr. ř., protože bylo rozhodnuto ve druhém stupni a dovolání směřuje proti pravomocnému rozhodnutí ve věci samé, jímž bylo rozhodnuto o zastavení trestního stíhání. Dovolání současně splňuje obsahové náležitosti stanovené v § 265f odst. 1 tr. ř.

Dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. f) tr. ř. se vztahuje na případy, kdy nebyly splněny zákonné podmínky, aby soud učinil některé z rozhodnutí uvedených v ustanoveních § 265a odst. 2 písm. c), d), f), g) tr. ř. Mezi tato rozhodnutí patří i usnesení o zastavení trestního stíhání, v posuzovaném případě pro nepřipustnost v důsledku promlčení podle § 11 odst. 1 písm. b) tr. ř.

Důvod dovolání podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. je dán tehdy, spočívá-li rozhodnutí na nesprávném právním posouzení skutku nebo jiném nesprávném hmotně právním posouzení.

Skutečnosti, o které nejvyšší státní zástupkyně podané dovolání opírá, jsou z hlediska všech shora uvedených dovolacích důvodů právně relevantní.

Jelikož Nejvyšší soud neshledal žádný z důvodů pro odmítnutí dovolání podle § 265i odst. 1 písm. a) - f) tr. ř., přezkoumal podle § 265i odst. 3 tr. ř. zákonnost a odůvodněnost výroků rozhodnutí, proti nimž bylo dovolání podáno, v rozsahu a z důvodů uvedených v dovolání, jakož i řízení napadené části rozhodnutí předcházející a dospěl k následujícím závěrům.

Předpokladem pro rozhodnutí odvolacího soudu podle § 257 odst. 1 písm. c) tr. ř. a § 223 odst. 1 tr. ř. je splnění některé z podmínek nepřipustnosti trestního stíhání podle § 11 odst. 1 tr. ř. Podle § 11 odst. 1 písm. b) tr. ř. trestní stíhání nelze zahájit, a bylo-li již zahájeno, nelze v něm pokračovat a musí být zastaveno, je-li trestní stíhání promlčeno. Podmínky promlčení trestního stíhání upravuje trestní zákon v ustanoveních §§ 67 a 67a. Je jedním z institutů zániku trestnosti (zániku trestní odpovědnosti) upravující situace, které nastaly po spáchání trestného činu, ale dříve než o něm bylo pravomocně rozhodnuto, a které způsobují jednou pro vždy zánik práva státu na potrestání pachatele. Nezbytným předpokladem rozhodnutí soudu podle § 223 odst. 1 tr. ř. je náležité zjištění skutkového stavu věci, v rozsahu nezbytném pro takové rozhodnutí (§ 2 odst. 5 tr. ř.) a z něj vyvozený správný hmotně právní závěr o odpovídající právní kvalifikaci trestného činu podle trestního zákona. V ustanovení § 67 odst. 1 písm. a) až d) tr. zák. jsou stanoveny různé promlčecí doby podle typové společenské nebezpečnosti, vyjádřené druhem a výší trestu v zákonné trestní sazbě za konkrétní trestný čin. Promlčecí doba začíná běžet od okamžiku, kdy byl trestný čin dokonán, tj. od naplnění všech znaků příslušné skutkové podstaty. U některých trestných činů se dokonání časově nekryje s dokončením trestného činu a začíná proto promlčecí doba běžet až od okamžiku, kdy byl takový trestný čin dokončen. V případě trvajících trestných činů, když pachatel vyvolá protiprávní stav a tento udržuje, je pro stanovení počátku běhu promlčecí doby rozhodný okamžik, kdy byl odstraněn protiprávní stav. Okamžik ukončení jednání je pro počátek běhu promlčecí doby významný také v případě posuzování trestnosti vývojových stádií trestných činů přípravy (podle § 7 tr. zák.), pokusu (§ 8 tr. zák.) a účastenství (§ 10 tr. zák.) a dále trestných činů, které jsou ve zvláštní části trestního zákona postíženy jako samostatné dokonané trestné činy, ač se jedná v podstatě o případy přípravy, pokusu nebo účastenství (předčasně dokonané trestné činy). U dokonáných trestných činů, které se projevují účinkem, od něž se odvíjí v důsledku i trestnost činu z hlediska jeho následku (v případě majetkových trestných činů zákonem vyjádřený ve formě majetkové škody či výše prospěchu podle § 89 odst. 11 tr. zák.) nemůže začít běžet promlčecí doba dříve, než tyto okolnosti nastanou. Ač zpravidla účinek bezprostředně navazuje na jednání pachatele, někdy mezi jednáním pachatele a účinkem může být i značný časový odstup. V takových případech začíná promlčecí doba běžet od vzniku účinku, nikoliv od okamžiku, kdy pachatel ukončil jednání.

Vzhledem k dále uvedeným nedostatům právních závěrů odvolacího soudu navazujících i na předchozí nesprávný postup řízení, je zřejmé, že s těmito významnými skutečnostmi se odvolací soud při svém rozhodnutí dostatečně nevyvozoval. Zůstal nedoručen závěr, k jakému prospěchu jednání obviněného směřovalo, zda zamýšleného záměru dosáhl, případně z jakého důvodu následek nenastal. Tedy zda se jednalo o trestný čin zneužívání informací v

obchodním styku v základní skutkové podstatě podle § 128 odst. 2 tr. zák. (jako předčasně dokonáný trestný čin), případně zda šlo o vývojové stadium kvalifikované skutkové podstaty tohoto trestného činu podle § 128 odst. 2, 3 či odst. 4 tr. zák., nebo o dokonáný trestný čin zneužívání informací v obchodním styku podle § 128 odst. 2, 4 tr. zák., kdy nastaly okolnosti jeho dokončení, případně účinky zamýšleného následku.

Pachatelem trestného činu zneužívání informací v obchodním styku § 128 odst. 2 tr. zák. (tzv. selftradingu, nebo-li obchodování ve svůj prospěch, v souvislosti se zneužitím postavení ve dvou či více ekonomických subjektech) je ten, kdo v úmyslu opatřit sobě nebo jinému výhodu nebo prospěch jako pracovník, člen orgánu, společník, podnikatel nebo účastník na podnikání dvou nebo více podniků nebo organizací se stejným nebo podobným předmětem činnosti v úmyslu uvedeném v odstavci 1 uzavře nebo dá popud k uzavření smlouvy na úkor jedné nebo více z nich. Za to v základní skutkové podstatě trestní zákon stanoví trest odnětí svobody až na tři léta nebo zákazem činnosti nebo peněžitým trestem (odpovídá podle ust. § 67 odst. 1 písm. c) tr. zák. promlčecí době 5 let). Podle odst. 3) trestem odnětí svobody na dvě léta až osm let bude pachatel potrestán, získá-li takovým činem pro sebe nebo jiného značný prospěch a podle odst. 4) trestem odnětí svobody na pět až dvanáct let bude pachatel potrestán, získá-li takovým činem pro sebe nebo jiného prospěch velkého rozsahu [promlčecí doba v trvání 12 let podle § 67 odst. 1 písm. b) tr. zák.].

Toto ustanovení chrání zneužívání postavení ve dvou nebo více podnicích či organizacích, zejména v oblasti konkurence v obchodní činnosti, ale i v jiných oblastech podnikání, včetně poskytování půjček a úvěrů. Zákaz konkurence upravuje ustanovení § 65 zákona č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „obch. zák.“), které, pokud jde o osoby a rozsah, v jakém tyto osoby podléhají zákazu konkurenčního jednání, odkazuje na ustanovení o jednotlivých společnostech (§ 84, § 99, § 136, § 196 a § 249 obch. zák.). V té souvislosti je však nutné zdůraznit, že vzhledem k tomu, že trestný čin zneužívání informací v obchodním styku podle § 128 odst. 2 tr. zák. není blanketní (odkazovací) skutkovou podstatou, ale naopak je skutkovou podstatou popisnou, neboť její znaky jsou přímo popsány v ustanovení § 128 odst. 2 tr. zák., není nutné, aby pro naplnění trestní odpovědnosti muselo dojít k porušení zákazu konkurence ve smyslu obchodního zákoníku (srov. č. 39/2006-I. Sb. rozh. tr.).

Je nepochybné, že obviněný, v rámci skutku, v podstatné shodě popsaném ve výroku obžaloby i rozsudku soudu prvního stupně, jak jej vzal za prokázaný i odvolací soud, vystupoval jako podnikatel - fyzická osoba (následně transformoval své podnikání do společnosti R.) a současně i jako jediný jednatel a jeden ze dvou společníků společnosti R. A., spol. s r. o., se stejným předmětem činnosti podnikání opravy motorových vozidel, byť obviněný tvrdil, že touto činností se aktuálně při podnikání jako fyzická osoba nezabýval. K tomu je třeba zdůraznit, že podle ustálené judikatury Nejvyššího soudu může být shodným nebo podobným předmětem činnosti dvou nebo více podnikatelských subjektů z hlediska trestní odpovědnosti podle § 128 odst. 2 tr. zák. zásadně každý předmět činnosti, v němž jsou tyto subjekty oprávněny podnikat, a to bez ohledu na skutečnost, zda v době spáchání trestného činu podle citovaného ustanovení skutečně podnikají právě ve shodném nebo podobném předmětu činnosti a zda jsou v reálném konkurenčním vztahu na trhu (viz č. 39/2006-II. Sb. rozh. tr.). Je třeba poukázat i na skutečnost, že na jednání obviněného se v kritické době vztahovaly podmínky zákazu konkurence podle § 136 obch. zák. ve znění platném do 30. 6. 1996, podle nichž pokud ze společenské smlouvy nebo stanov nevyplývá něco jiného, jednatel nesměl: a) vlastním jménem nebo na vlastní účet uzavírat obchody, jež souvisejí s podnikatelskou činností společnosti, b) zprostředkovávat pro jiné osoby obchody společnosti, c) účastnit se na podnikání jiné společnosti jako společník s neomezeným ručením a d) vykonávat činnost jako statutární orgán nebo člen statutárního nebo jiného orgánu jiné právnické osoby s podobným předmětem podnikání, ledaže jde o právnickou osobu, na jejímž podnikání se účastní společnost, v níž vykonává působnost jednatele. Z obsahu čl. X. společenské smlouvy o založení společnosti R. A., spol. s r. o., vyplývá společníkům zákaz na území tehdejší ČSFR vykonávat a podílet se na další činnosti, jež tvoří předmět podnikání společnosti.

Z obsahu popisu skutku i odůvodnění soudu obou stupňů vyplývá, že obviněný Ing. J. Š., postupně uzavřel celkem 4 smlouvy a to:

1. jako podnikatel fyzická osoba smlouvu o koupi autoopravny na ul. V. v B. od družstva D., v. d., s nímž od počátku jednal jako zástupce společnosti R. A., spol. s r. o., ač neměl v úmyslu objekt společnosti prodat a sám aktuálně neprovozoval opravářskou činnost,
2. smlouvu o úvěru ve výši 18.000.000,- Kč za společnost R. A., spol. s r. o., s P., a. s., účelově vázaný na zakoupení objektu autoopravny, který však pro tuto společnost nezakoupil. Smlouva o úvěru byla uzavřena se splatností do 29. 10. 1996 na dobu 22 měsíců s měsíčními splátkami 820.000,- Kč (ročně 9.840.000,- Kč) s úrokem splatným měsíčně ve výši 17,5% p. a. a možností jeho navýšení,

3. smlouvu o půjčce mezi R. A., spol. s r. o., a obviněným jako fyzickou osobou na částku 18.000.000,- Kč se splatností celé částky, až po uplynutí doby splatnosti 5-ti let.

4. smlouvu o pronájmu, již společnosti R. A., spol. s r. o., jako fyzická osoba pronajal objekt autoopravny, který společnost nezbytně potřebovala k další podnikatelské činnosti za částku 320.939,-Kč měsíčně, tedy 3.851.268,- Kč ročně.

Nejvyšší soud se ztotožnil se závěrem soudů obou stupňů, že jednání obviněného může splňovat zákonné podmínky objektivní stránky trestného činu zneužívání informací v obchodním styku podle § 128 odst. 2 tr. zák., tj. uzavření smlouvy na úkor jednoho z podnikatelských subjektů, v nichž byl obviněný činný. Takový charakter mají všechny čtyři uvedené smlouvy. Je třeba připomenout, že skutková podstata citovaného trestného činu může být naplněna i v případě, jestliže pachatel uzavře nevýhodnou smlouvu v uvedeném úmyslu s třetím subjektem, na jehož činnosti (podnikání) se sám neúčastní, pokud je uzavřená smlouva na úkor některé z více organizací (podniků), v nichž pachatel působí, a je veden úmyslem opatřit prospěch druhé z nich (č. 36/2000 Sb. rozh. tr.). K pojmu „úkor“ je třeba konstatovat, že nevýhodnou je taková smlouva, která jakýmkoli způsobem znevýhodňuje jednu organizaci (podnik) vůči druhé, přičemž nemusí jít vždy jenom o finanční prospěch, i když tomu tak zpravidla bude. Skutková zjištění opírající se o důkazní situaci správně vycházely ze závěru, že obviněný jako fyzická osoba získal do svého vlastnictví objekt autoopravny, jenž fakticky ke své činnosti nepotřeboval, když aktuálně autoopravárenskou činnost neprovozoval, se záměrem, že jej bude pronajímat společnosti R. A., spol. s r. o., pro jejíž podnikání byla naopak nezbytná.

Společnost R. A., spol. s r. o., měla k dispozici finanční prostředky ke koupi objektu z předjednaného úvěru. Jednáním obviněného tyto prostředky byly neefektivně využity k půjčce obviněnému za podmínek pro společnost nevýhodných. Byla povinna splácet půjčku bance, ale nedostávala aktuálně adekvátní splátky z půjčky, kterou obviněnému poskytla, v důsledku čehož jej takto bezdůvodně zvyhodňovala.

Nesprávnost právních závěrů odvolacího soudu, které se v podstatné míře opírají o skutková zjištění soudu prvního stupně, dovolací soud spatřuje v rozporných, nevyjasněných a důkazní situaci odporujících tvrzeních ohledně existence a výše prospěchu obviněného. Výklad pojmu „prospěch“, jako jednoho ze znaků objektivní stránky základní skutkové podstaty trestného činu (§ 128 odst. 1, 2 tr. zák.), či jako okolnost podmiňující použití vyšší trestní sazby [např. § 118 odst. 2 písm. b), § 124b odst. 2 písm. b), odst. 3 písm. b), § 254 odst. 1, 2, ale také § 128 odst. 2, 3, 4 tr. zák.], není v soudní praxi i teorii zcela jednotný. Ač jej teorie charakterizuje tak, že se jedná o přírůstek majetku pachatele nebo jiné osoby v důsledku trestného činu (např. Učebnice Trestní právo hmotné, II. část. aut. Novotný a spol., vyd. Codex 1997), převažují širší interpretace tohoto pojmu v tom směru, že prospěch (ale i výhoda) mohou mít materiální i nemateriální povahu a mohou mít jakoukoliv podobu (viz komentář trestního zákona k § 128 tr. zák., str. 764 a § 158 odst. 2 tr. zák., str. 914 vyd. C. H. BECK autorů Šámal a kol., 5. vydání). Oproti tomu při výkladu tohoto pojmu ve vztahu k jiným skutkovým podstatám komentář trestního zákona pravidelně odkazuje na rozhodnutí č. [1/1990](#) Sb. rozh. tr. o aplikaci teorie tzv. čistého prospěchu (např. § 118 odst. 2 písm. b), § 251 odst. 2 tr. zák. a další).

Je třeba zdůraznit, že trestní zákon neobsahuje legální definici pojmů „prospěch a výhoda“ a ani komentář trestního zákona k ustanovení § 128 tyto pojmy dále nekonkretizuje a nedefinuje. Podle Slovníku spisovné češtiny pro školu a veřejnost, Josef Fílipec a kol., 2. vydání, ACADEMIA Praha 1998, str. 314, se prospěchem rozumí užitek, zisk. Podle téže publikace, str. 507, se za výhodu považuje příznivá, či příznivější okolnost nebo situace vzhledem k někomu či něčemu.

Gramatickým výkladem těchto pojmů proto lze dospět k závěru, že pojem „výhoda“ je širší než pojem „prospěch“ a zpravidla předchází vzniku „prospěchu“, avšak ne každá „výhoda“ může být využita či proměněna ve „prospěch“. Zatímco „výhoda“ bývá spíše imateriální povahy, i když to není pravidlem, pojem „prospěch“ nabývá konkrétních, zpravidla materiálních rozměrů, nežádka vyjádřitelných v peněžní podobě. V případě zájmů, chráněných ustanovením § 128 tr. zák. z hlediska záměrů a představ pachatele mohou pojmy „výhoda“ a „prospěch“ stát jak samostatně, tak i vedle sebe. Oba tyto znaky, k jejichž opatření jednání pachatele směřuje, musí splňovat podmínku neoprávněnosti, tj. musí být získané v důsledku porušení zákazu konkurence, resp. v důsledku zneužití informací, které má pachatel k dispozici právě proto, že zároveň působí ve dvou nebo více podnicích či organizacích se stejným předmětem činnosti.

Zatímco pojem zisk má v praktickém užití převážně ekonomický a účetní význam (čistý zisk = účetní zisk, případně označení účetní strany „Má dáti“), případně je užíván jako ekonomická kategorie (zisk = kladný rozdíl mezi výnosy a náklady či příjmy a výdaji), pojem užitek má charakter širší. Zahrnuje v sobě jak konkrétní kvantifikovatelnou

hodnotu, tak i obecně pojímanou hodnotu okolností, které konkrétnímu subjektu přináší kladný výsledek. Ten nemusí mít konkrétní finanční vyjádření, a přesto evidentně vede k takovému prospěchu – užítku, jenž se mnohdy rovná, případně i předčí samotný zisk v jeho materiálním chápání. Při výkladu pojmu prospěch je třeba připustit možnost postavit na úroveň konkrétního, nejčastěji v penězích vyjádřeného prospěchu, i přínos nemateriální (nemající peněžní ekvivalent) za podmínek, že je takový výsledek protiprávního jednání pachatele ku prospěchu jeho samého či jiného subjektu a je v běžném ekonomickém, ale i společenském, kulturním, vědeckém apod. pohledu zřejmý, významný a pojmenovatelný do té míry, aby nebyl odvislý jen od subjektivního hodnocení, umožňujícího libovůli a současně splňující i další zákonné podmínky z pohledu materiální stránky trestného činu podle zásad § 3 odst. 2, 4 tr. zák. z hlediska podmínek základní skutkové podstaty trestného činu § 128 odst. 2 tr. zák. i pro okolnosti podmiňující použití vyšší trestní sazby (§ 88 odst. 1 tr. zák.).

Názor opírající se o výklad tzv. „čistého prospěchu“ ve smyslu rozhodnutí č. [1/1990](#) Sb. rozh. tr. se vztahuje k jiným trestněprávním situacím, které nastávají u trestných činů neoprávněného podnikání podle § 118 odst. 1, 2 písm. b) tr. zák., jež má trvalejší a dlouhodobější charakter, u trestných činů podílnictví podle § 251 odst. 1, 2 tr. zák., a nedovolené výroby a držení omamných a psychotropních látek a jedů podle § 187 odst. 1, 3 písm. a) tr. zák. formou opatření či prodeje omamné či psychotropní látky. Páchání těchto trestných činů vyžaduje investice do nákupu zboží či materiálu, čímž se konkrétní výsledek transakce o takové náklady snižuje. Naopak, u některých jiných činů náklady pachatele vynaložené na obstarání prospěchu nelze zohledňovat, např. trestný čin zatajení věci podle § 254 odst. 1, 2 tr. zák., trestný čin zneužívání pravomoci veřejného činitele podle § 158 odst. 1, 2 písm. a) tr. zák., trestný čin přijímání úplatku podle § 160 odst. 1, 3 písm. a) tr. zák. apod. Při jejich posuzování se nepřihlíží k nákladům na uchování nalezené věci, případně na převzetí úplatku atd. Aplikaci principu „čistého zisku“ na trestné činy, jejichž podstatou není přímo obchodní transakce a její následky, není možno uplatnit vůbec, nebo jen přiměřeným způsobem. V případě trestného činu zneužívání informací v obchodním styku podle § 128 tr. zák. (zahrnující dvě samostatné skutkové podstaty podle § 128 odst. 1 a odst. 2 tr. zák., jež chrání zájem na rovných hospodářských podmínkách a porušování zákazu konkurence v obchodní činnosti), lze připustit, při značné škále a rozmanitosti možných následků, v případech tzv. selftradingu vznik prospěchu materiální povahy stejně tak i prospěchu imateriálního charakteru, jehož hodnotu nelze aktuálně přesně finančně vyjádřit.

Vztáhnou-li se výše rozvedené právně kvalifikační úvahy na skutek, jenž vzal odvolací soud za prokázaný, odkazující na výrok soudu prvního stupně a jeho skutkové závěry obsažené v odůvodnění rozsudku, je nutné považovat významnou část argumentů dovolání nejvyšší státní zástupkyně za oprávněnou.

Skutková zjištění, z nichž odvolací soud vycházel, umožňují několikery výklad možného vzniku následku. V současném stádiu řízení není možno vyloučit, že prospěch, jenž měl obviněný Ing. J. Š. získat, mohl spočívat v samotné hodnotě objektu autoopravny, kterou získal postupem na sobě závislých kroků, do nichž patřilo uzavření smlouvy o půjčce za výhodných podmínek a současně uzavření smlouvy o nájmu, z něhož měly být celkové náklady na zaplacení kupní ceny objektu v poměrně velmi krátké době uhrazeny. Jedná se o následek obsažený ve výroku soudu prvního stupně, jehož hodnocením se odvolací soud nezabýval.

Za prospěch obviněného by bylo možno považovat i skutečně vyplacené nájemné, bez ohledu na to, zda se jednalo o nájemné přiměřené, když se lze ztotožnit s názorem dovolání, vycházejícím z hodnotících závěrů soudu prvního stupně, že by nedošlo k obohacení obviněného (případně společnosti R., s. r. o.) o uhrazené částky na nájmem, na úkor poškozené společnosti, kdyby obviněný nepostupoval v rozporu se zákazem konkurence.

Prospěch mohl být spatřován také v získání půjčky ve výši 18.000.000,- Kč za výhodných podmínek od R. A., spol. s r. o., jeho rozsah je nutno ovšem zkoumat z hlediska zjištěných následků, s ohledem na ověření, zda a jakým způsobem k vyrovnání tohoto závazku došlo.

Není vyloučeno, že jednání obviněného ve skutečnosti od počátku směřovalo postupnými kroky k převzetí celé podnikatelské činnosti poškozené R. A., spol. s r. o., jako výhradního zástupce prodeje a opravy vozů zn. Ford na vymezeném území Jihomoravského kraje, k čemuž v samém důsledku ve skutečnosti došlo a trestní jednání bylo dokončeno až uskutečněním tohoto záměru.

Z tohoto pohledu shledal dovolací soud naplněn uplatněný dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. g) tr.ř., neboť rozhodnutí odvolacího soudu je založeno na nesprávném hmotně právním posouzení prospěchu, jako jednoho ze znaků skutkové podstaty trestného činu zneužívání informací v obchodním styku. Současně tak bylo dovolání důvodné i z hlediska dovolacího důvodu dle § 265b odst. 1 písm. f) tr. ř., jež umožňuje zkoumání hmotně právních i procesních podmínek rozhodnutí o zastavení trestního stíhání podle § 257 odst. 1 písm. c) tr. ř. za použití § 223 odst. 1 tr. ř. Z těchto důvodů bylo nutno shledat dovolání směřující proti usnesení Vrchního soudu v Olomouci opřené o

dovolací důvody podle § 265b odst. 1 písm. f), g), tr. ř. za opodstatněné.

Nejvyšší soud podle § 265k odst. 1 tr. ř. zrušil usnesení Vrchního soudu Olomouci ze dne 11. října 2006, sp. zn. 5 To 83/2006, a současně i rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 11. ledna 2006, sp. zn. 50 T 3/2005, v němž byl shledán základ pochybení, od něž se odvíjí nesprávný závěr odvolacího soudu o podmínkách pro zastavení trestního stíhání obviněného Ing. J. Š. a podle § 265k odst. 2 tr. ř. zrušil také další rozhodnutí na zrušená rozhodnutí obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu.

S ohledem na způsob rozhodnutí v dovolacím řízení mohl Nejvyšší soud posuzovat i vady, jež shledal v řízení předcházejícímu napadenému rozhodnutí. Důkazní situace, z níž vycházel odvolací soud ve svém usnesení, a kterou také v podstatné části převzal ze skutkových závěrů soudu prvního stupně, nespĺňovala nezbytný předpoklad pro rozhodnutí o zastavení trestního stíhání § 223 odst. 1 tr. ř., tedy náležité zjištění skutkového stavu věci, v rozsahu potřebném pro takové rozhodnutí (§ 2 odst. 5 tr. ř.). Skutková zjištění zůstala zčásti rozporná, v důsledku čehož je vadným i právní závěr odvolacího soudu ve vztahu k naplnění znaku kvalifikované skutkové podstaty posuzovaného trestného činu.

Především je nutno poukázat na pochybnosti, jež vzbuzuje hodnocení nalézacího soudu, o zákonné přípustnosti znaleckého posudku vypracovaného znalcem M. F. (č. l. 230 - 405 sv. I.), jenž jej jako listinný důkaz přečetl podle § 213 odst. 1 tr. ř., přestože měl být opatřen v jiné věci. Z obsahu tohoto posudku vyplývá, že byl vyžádán usnesením Městského ředitelství Policie ČR v Brně II. odborem služby kriminální policie pod č. j. MRBM-44/2KP-TČ-1-99, jež bylo doručeno znalci dne 21. 3. 2001 (samotné usnesení se ve spise nenachází), k prověření jednání Ing. J. Š. podezřelého z trestných činů podle § 128 odst. 2, 3 tr. zák. a § 255 odst. 1 tr. zák. Ve spise není dokumentováno, jakým způsobem bylo rozhodnuto v uvedené trestní věci. Z obsahu usnesení o zahájení trestního stíhání obviněného Policií ČR, správou Jihomoravského kraje SKPV odborem hospodářské kriminality ze dne 9. 7. 2004 č. j. ČVS PJM-387/OHK-22-2002 ovšem vyplývá, že trestní stíhání obviněného podle § 160 odst. 1 tr. ř. pro trestný čin podle § 128 odst. 2, 4 tr. zák. bylo zahájeno, neboť na základě prověřování jednotlivých listinných důkazů, výpovědí osob a zmiňovaného znaleckého posudku byly zjištěny skutečnosti, dostatečně odůvodňující závěr předpokládaný v ustanovení § 160 odst. 1 tr. ř. Z těchto informací není zřejmé, zda jde o jedno kontinuální trestní řízení ve fázi před zahájením trestního stíhání, či dvě odlišná řízení. Je ovšem nepochybné, že znalecký posudek byl opatřen při prověřování podezření z trestné činnosti a to za dřívější právní úpravy platné do 1. 1. 2002. Zákonem č. [265/2002](#) Sb. byl nově koncipován zákonný postup využitelnosti takto opatřených znaleckých posudků v důkazním řízení (podle § 158 odst. 3 písm. b) tr. ř. v novelizovaném znění). Dřívější právní úprava takovýto postup neumožňovala, neboť znalecký posudek nespĺňoval podmínku, že jde o úkon neodkladný nebo neopakovatelný ale pouze úkon, který byl důležitý pro zahájení trestního stíhání, což zakládalo povinnost, po zahájení trestního stíhání, nově přibrat znalce k vypracování znaleckého posudku, případně přibrat znalce jiného (viz výklad komentáře trestního řádu C. H. BECK autorů Šámal a kol. str. 949, 4. vydání). Uvedené skutečnosti svědčí o nepoužitelnosti uvedeného znaleckého posudku v trestní věci jako důkazu a to ani ve formě důkazu listinného.

Přitom je zjevné, že obsah tohoto posudku se stal podkladem skutkových zjištění, z nichž vycházel odvolací soud v rámci svých právních úvah o prospěchu, jenž měl obviněný v posuzované věci získat. Je nutno současně připomenout, že soud prvního stupně přečetl pouze znalecký posudek na č. l. 230-256, aniž provedl jako důkaz připojené kopie listin (č. l. 260 - 405). V situaci, kdy si neopatrnil ve věci řádný znalecký posudek, ani neměl k dispozici originální účetní dokumentaci společnosti R. A., spol. s r. o., t. č. v konkurzu, nemohl učinit skutková zjištění nezbytná pro právní posouzení skutku. Tyto nedostatky odvolací soud neodstranil. Z nově získaných informací od správce konkurzní podstaty přečetl pouze jeho sdělení ze dne 6. 10. 2006 na č. l. 555 (viz protokol o veřejném zasedání č. l. 604) a neprovedl zbývající důkazy značného významu, jež nebyly v dřívějším průběhu řízení k dispozici, přesto z nich ve svém rozhodnutí vycházel. Jedná se o smlouvu o půjčce 18.000.000,- Kč ze dne 27. 10. 1994 mezi obviněným jako fyzickou osobou a spol. R. A., spol. s r. o., (č. l. 558-561) a smlouvu o převodu práv a povinností, závazků a pohledávek, movitého a nemovitého majetku uzavřenou mezi obviněným jako fyzickou osobou a společností R. A., spol. s r. o., datovanou dne 30. 9. 1996, jež byla podepsána na obou stranách účastníků smlouvy obviněným teprve dne 13. 10. 1997 a další doklady a účetní přehledy, jimiž měly být údaje ve smlouvě doloženy.

Odvolacímu soudu je nutné vytknout, že nereagoval na rozpornost závěrů soudu prvního stupně stran určení prospěchu, jenž měl obviněný svým jednáním získat. Ta je zřejmá z porovnání skutkových zjištění obsažených ve skutkové větě rozsudku soudu prvního stupně a jeho odůvodnění na straně 18 - 20. Krajský soud v Brně na jedné straně konstatoval úmysl obviněného získat majetkový prospěch ve formě objektu autoopravny v hodnotě 18.000.000,- Kč a rovněž nájem za její užívání, na druhé straně stanovil prospěch, k němuž úmysl obviněného směřoval pouze ve vztahu k půjčce 18.000.000,- Kč, jež obviněnému byla poskytnuta z úvěrových prostředků a částkou vyplaceného nájemného (str. 20 odůvodnění rozsudku). Současně však konstatoval, že obviněný Ing. J. Š.,

byl při své činnosti od roku 1994 veden snahou profitovat na společném podnikání s německým partnerem pouze pro sebe, když změnil poměry, založil vlastní společnost R. , s r. o., a aktiva R. A., spol. s r. o., vyvedl do nové společnosti, a nechal v ní pouze dluhy. Odvolací soud při hodnocení vzniku prospěchu zaměřil svoji pozornost jen na otázku, zda prospěch obviněného vznikl v souvislosti s nájemným a půjčkou. Otázku, zda si obviněný svým jednáním neopatřil prospěch ve formě získání samotné autoopravny do majetkové dispozice, zcela pominul. Rozpornost jeho závěrů je patrná i ze skutečností, na něž správně poukazuje dovolání. Odvolací soud shledal za prokázané, že obviněný se dopustil trestného jednání, jak jej popsal ve skutkové větě soud prvního stupně, jež naplnilo zákonné znaky základní skutkové podstaty trestného činu podle § 128 odst. 2 tr. zák., tedy včetně uvozovací části, že jednání obviněného bylo spácháno s úmyslem, aby si opatřil prospěch, ale již pominul vyhodnotit, v jaké formě tento prospěch obviněný zamýšlel získat a nevypořádal se s logickou otázkou, vyplývající z jeho závěrů, jestliže prospěch nezískal, z jakého důvodu se tak nestalo. To by mělo podstatný význam na posouzení, zda jednání obviněného případně nezůstalo jen ve vývojovém stadiu trestného činu, což by ovlivnilo i hodnocení zákonných podmínek pro aplikaci institutu promlčení. Nehledě na uvedené důkazní nedostatky je zcela zřejmé, že skutkové závěry, jež učinily soudy obou stupňů jsou neuzavřené a nejednoznačné a právní závěry z nich vycházející je nutno považovat za nesprávné.

Tyto důvody vedly Nejvyšší soud ke zrušení jak napadeného usnesení Vrchního soudu v Olomouci tak i rozsudku soudu prvního stupně a podle § 265l odst. 1 tr. ř. k rozhodnutí, jímž přikázal Krajskému soudu v Brně, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl. Zjištěné nesprávnosti se dotýkaly již samotného postupu tohoto soudu v řízení, jež předcházelo vydání odsuzujícího rozsudku, na který usnesení Vrchního soudu v Olomouci navazovalo. Tento postup je současně odůvodněn úlohou soudu prvního stupně v trestním řízení jako soudu nalézacího, s přihlédnutím k předpokládané potřebě významného rozsahu doplnění dokazování a hodnocení důkazů, jež by překračovalo oprávnění odvolacího soudu vymezená v ustanovení § 259 odst. 1, 3 tr. ř.

Krajský soud v Brně v uvedeném rozsahu opětovně projedná věc obviněného Ing. J. Š. a odstraní vady vytknuté tímto rozhodnutím Nejvyššího soudu. Závěry o vzniku následku, ve formě získaného prospěchu jednáním uvedeným v obžalobě, tedy konkrétními uzavřenými smlouvami za splnění dalších zákonných předpokladů, tvořících znaky objektivní stránky trestného činu, ale i potvrzení či vyvrácení jednotlivých argumentů obhajoby obviněného, musí opřít o řádné provedení všech nezbytných důkazů. Po vyhodnocení subjektivní stránky činu – úmyslu, k němuž jednání obviněného směřovalo, je třeba zaměřit pozornost na správné a úplné vyhodnocení vzniku zamýšlených následků. Při těchto úvahách ovšem musí soud důsledně respektovat zákaz reformationis in peius. Proto nemusí být nezbytné zkoumání všech možných variant vzniku následku ve formě prospěchu, jež by uvedený rozsah viny překračoval. Musí být důkazně řádně ověřeno, zda účtované nájemné bylo skutečně vyplaceno nebo jen započteno a zda započtené závazky a pohledávky byly konkrétními transakcemi podloženy, s vyloučením možnosti jejich fiktivního vytvoření. S ohledem na předpokládanou značnou obtížnost zkoumání takových podkladů, není vyloučeno přibrání znalce postupem podle § 105 odst. 1 tr. ř. a násl. Jestliže by byl následek protiprávního jednání obviněného spatřován v získání objektu autoservisu obviněným, musí se soud zabývat výší jeho hodnoty. V případě, že by hodnocení soudu směřovalo k závěru, že jednání obviněného bylo od počátku vedeno záměrem získání celé podnikatelské činnosti společnosti R. A., spol. s r. o., musel by svoji pozornost zaměřit i na další aspekty této problematiky a prověřením obviněným presentovaných podmínek ze strany generálního dovozce vozů Ford, případně role obviněného při jednání o rozvázání smlouvy o zastoupení, respektive jejího převedení na společnost R. , s r. o., a řádné vyhodnocení takto vzniklého následku a jeho podřazení pod příslušný znak základní či kvalifikované skutkové podstaty trestného činu. Musí se zabývat i otázkou, zda by takový postup byl v souladu s ustanovením § 220 odst. 1 tr. ř. a splňoval podmínky totožnosti skutku.

Teprve jestliže na základě takto provedeného dokazování, splňující podmínky § 2 odst. 5 tr. ř., po úplném vyhodnocení důkazů podle § 2 odst. 6 tr. ř., by soud došel k závěru o neprokázaném vzniku prospěchu, případně prospěchu, jenž by nedosahoval znaku kvalifikované skutkové podstaty, svoji pozornost musí zaměřit na zjištění důvodu, proč obviněný předpokládaného následku nedosáhl, s vyhodnocením celého průběhu protiprávního jednání, včetně okamžiku vzniku zamýšleného účinku, případně stanovením, zda jednání neskončilo ve vývojovém stadiu trestného činu podle § 7 a § 8 tr. zák. a vzhledem k výše uvedeným podmínkám pro běh promlčecí lhůty i tím, kdy došlo k ukončení jednání obviněného.

Podle § 265s odst. 1 tr. ř. jsou soudy nižších stupňů v dalším řízení vázány právním názorem Nejvyššího soudu vysloveným v tomto dovolacím rozhodnutí a jsou povinny respektovat zákaz reformationis in peius (§ 265s odst. 2 tr. ř.).

Protože vady napadeného rozhodnutí zjištěné Nejvyšším soudem na podkladě dovolání nejvyšší státní zástupkyně nebylo možno odstranit v případném veřejném zasedání dovolacího soudu, bylo rozhodnuto o tomto dovolání podle §

Další články:

- [Oběť trestného činu](#)
- [Dohoda o vině a trestu](#)
- [Zajištění nároku poškozeného](#)
- [Práva obviněného \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Vydání příkazu k dodání do výkonu trestu](#)
- [Neoprávněná činnost pro cizí moc](#)
- [Kvalifikace skutku](#)
- [Odnětí věci rozhodujícímu soudci \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Náhradní trest](#)
- [Výkon trestu](#)
- [Účinné vyšetřování \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)